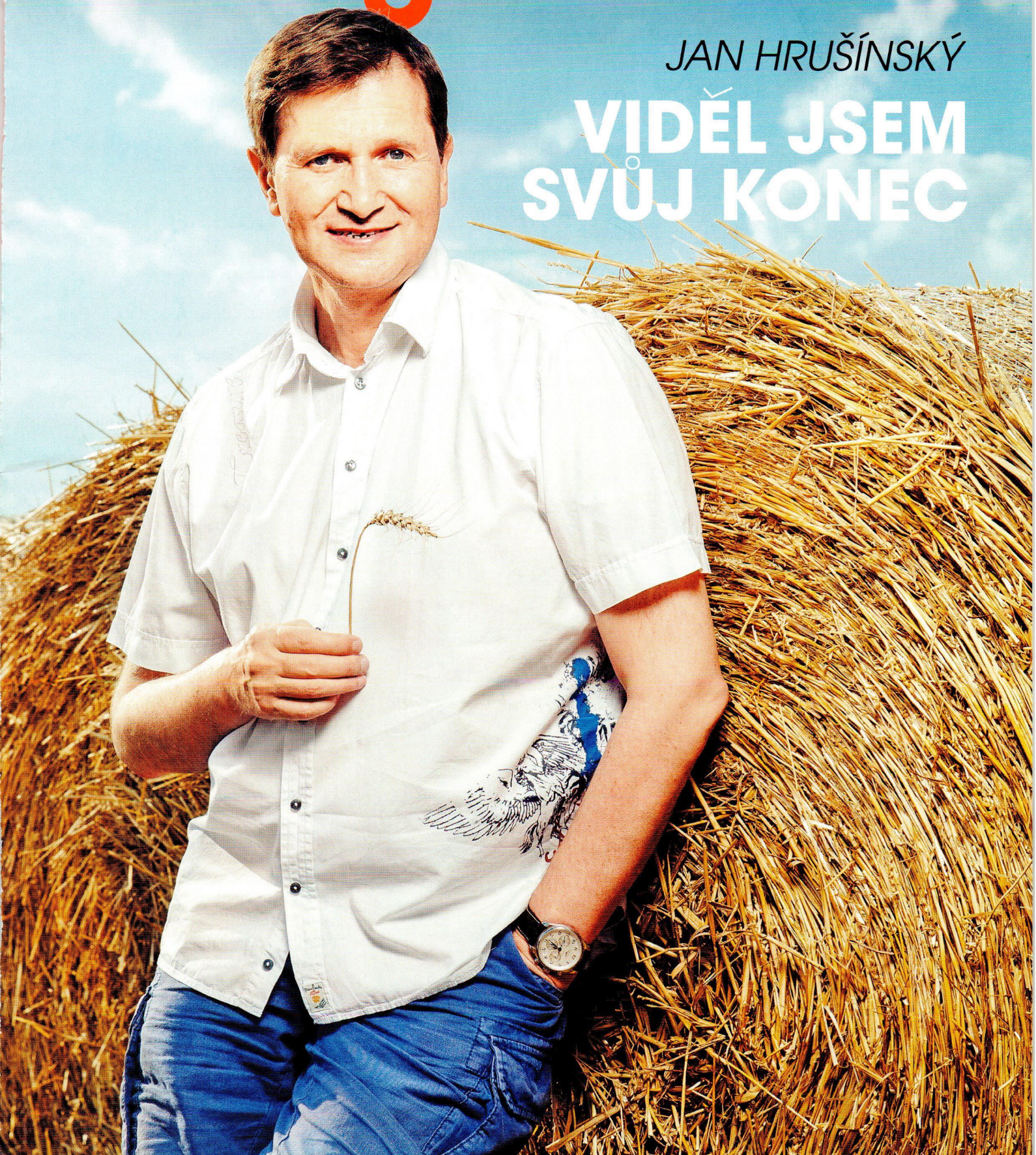

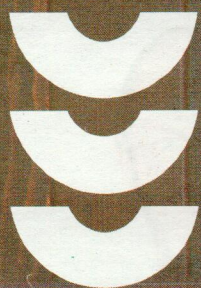
DNES číslo 32 • 13. 8. 2015

magazín+TV

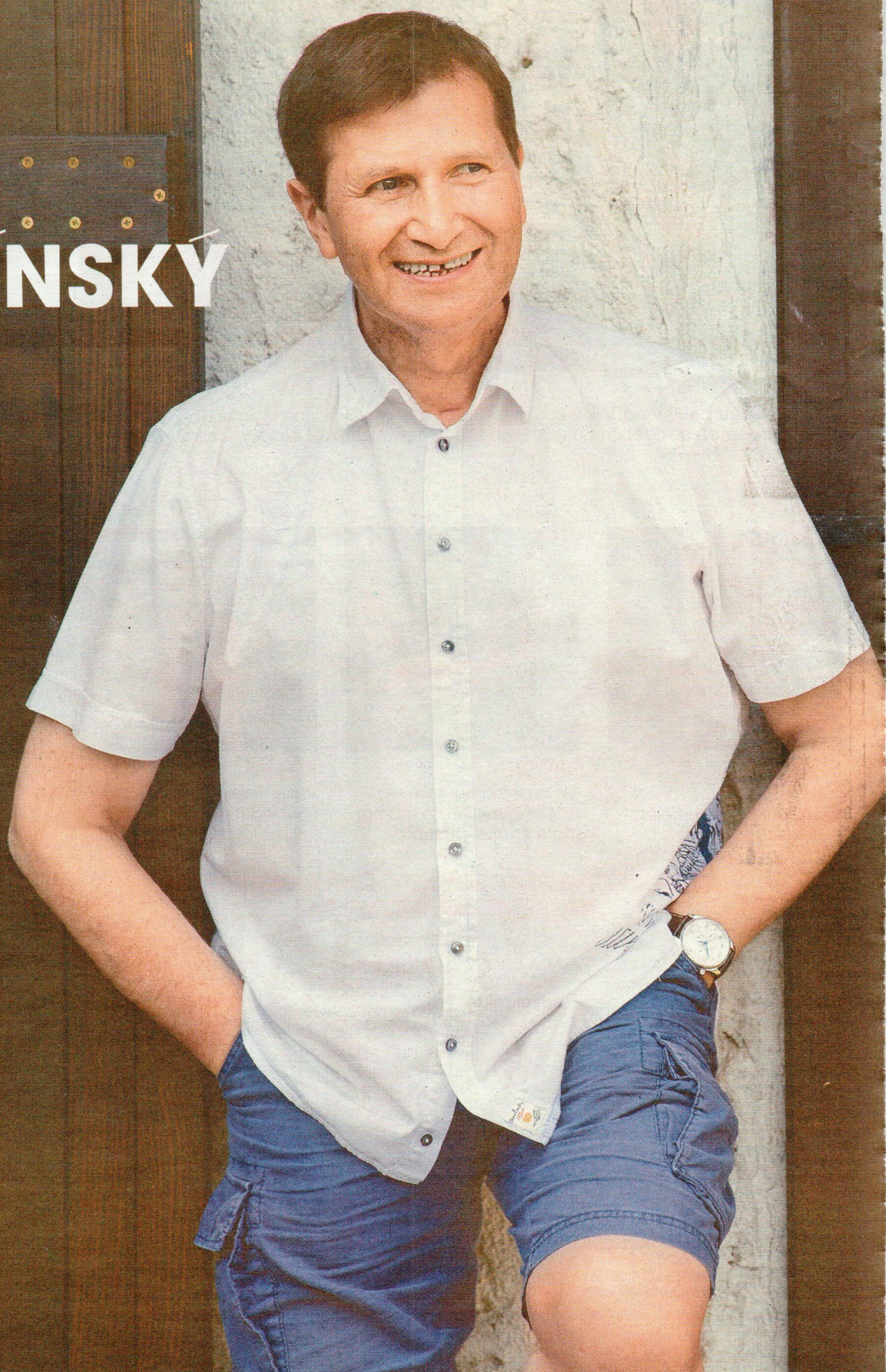
JAN HRUŠÍNSKÝ

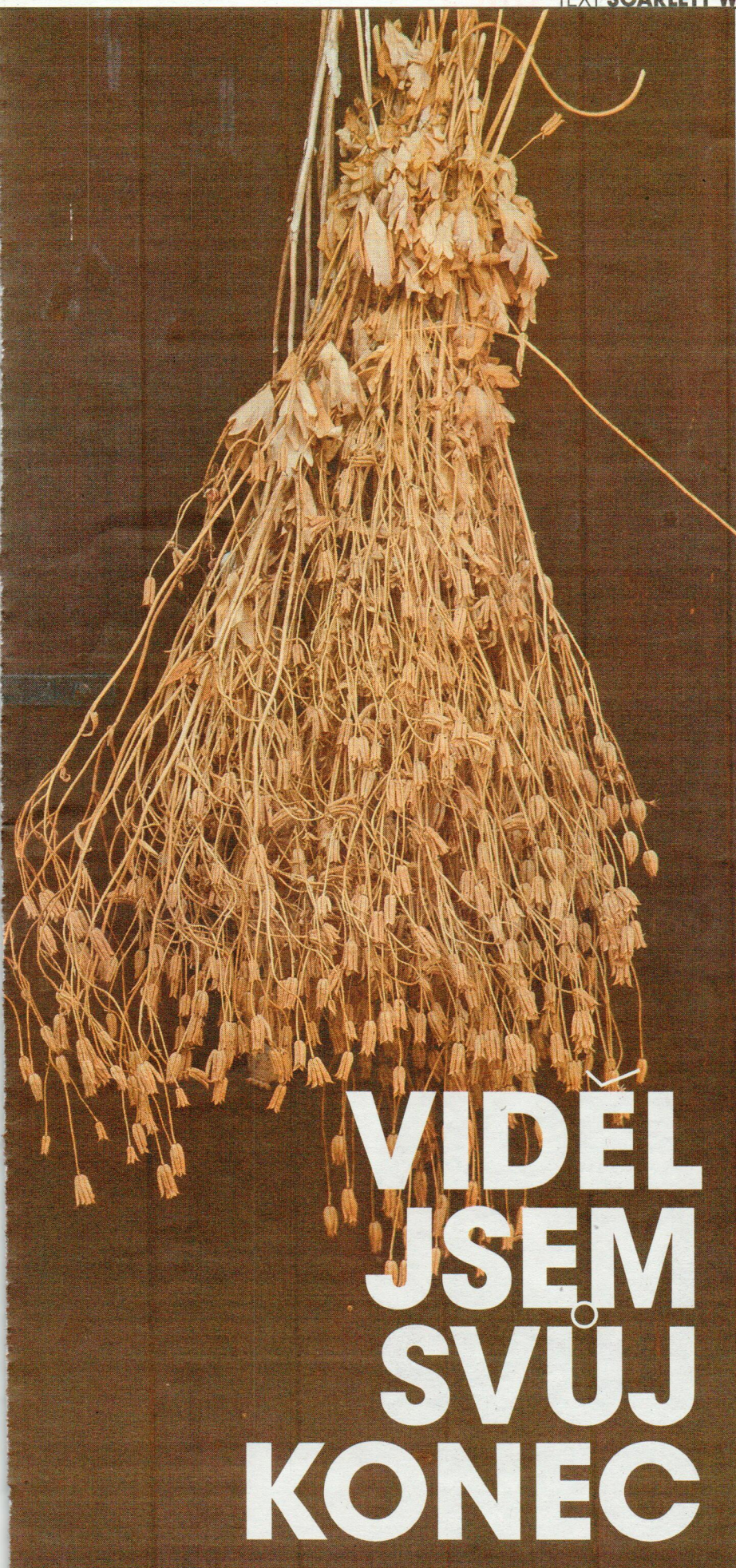
VIDĚL JSEM SVŮJ KONEC

JAN HRUŠINSKÝ

VIDEL JSEM SVŮJ KONEC

Co se odehrává v mozku, když jste v umělém spánku, blízko smrti? On to ví. Ve snech prožíval podivuhodnou jízdu. Tady je výpověď herce a divadelního principála o dnech, ve kterých mu šlo o život.

Ríká se, že člověk, který přežil opravdu velký zdravotní malér, se zpravidla změní. Pozorujete na sobě něco takového?

Je na tom hodně pravdy. Teď si už například myslím, že je jen velmi málo věcí, kvůli kterým stojí za to se rozčilovat. Byl to opravdu velký náraz. Byl jsem tak blízko konci, že jsem ho téměř viděl.

Můžete tedy popsat, co se přihodilo?

Hráli jsme u nás Na Jezerce představení Práskni do bot a mně se udělalo špatně. Měl jsem pocit, že je to kvůli zúženému jícnu, který mě někdy zlobí. Ale bylo to tak zlé, že jak to bylo možné, odběhl jsem z jeviště, lehnul si na zem a svíjel se bolestí.

Kolegové to viděli?

Ano. Miluška samozřejmě chtěla, ať hned jedu k doktorovi.

Tuším, co teď přijde. Zatímco vaše manželka se strchovala, vy, jako většina mužů v podobné situaci, jste tvrdil, že to nic není, že to přejde...

Já říkal, že to rozeženeme práškama. Ještě tři dny jsem s tím byl doma. Ale pak už to bylo nesnesitelné. Tím nemyslím Milušku, která mě chtěla dostat k doktorovi.

Co následovalo?

Jeli jsme do Thomayerovy nemocnice v Krči za panem doktorem Brotánkem, který trval na tom, že mě tam den nechají kvůli podrobnému vyšetření. Dostal jsem žlučnickový

V PĚTI ČÍSLECH

60**Tolik mu bylo 9. června.****5****V pěti letech stál poprvé na jevišti.****30****S herečkou Miluší Šplechtovou oslavili třicáté výročí svatby.****3****Počet dětí, které vychovali. Kromě dcer Kristýny a Barbory také Nikolu, jejího syna z předešlého vztahu.****14****Divadlo Na Jezerce a Divadelní společnost Jana Hrušínského začínají čtrnáctou sezonu.**

záchvat, následovala rychlá operace. Jenže mně po ní v noci praskl žlučovod a všechno to špatné se mi začalo valit do těla. Na žlučovodu je malá tepna, která vede k srdeční aortě. Ta tepna se odtrhla a praskla, stříkala z ní krev. Přičemž všechno, co mi šlo do těla, jsem ještě vdechnul a dostal oboustranný zápal plic. Začal jsem se dusit, takže mi udělali tracheotomii, abych mohl dýchat. Operace trvala sedm hodin. Pak mě uvedli do umělého spánku, byl jsem v něm dvanáct dní a dýchal za mě ventilátor.

ŠÍLENÉ SNY V UMĚLÉM SPÁNKU**Řekl jste, že jste cítil konec. Co si pod tím představíte?**

Po probuzení se mi vybavily sny, které jsem měl v umělém spánku. Byly strašně konkrétní. Sen začal tím, že jsem jel někam do Německa. Někdo mě chytil a nabodal do mě heroin. Na hranici byli celníci, jako za komunistů. Zatkli mě coby feťáka. Ocítl jsem se v nějakém sanatoriu, tam mě rozřízli a já odtamtud, s otevřeným břichem, utekl. Jel

jsem do Dětenic, protože jsem tam měl roztočený film. Přijel jsem a produkční na mě, pane Hrušínský, podívejte se, jaké jste čuně, co nám děláte s tím kostýmem! A já měl na sobě obrovskou skvrnu od krve. Bolek Polívka, který tam taky hrál, říkal: Počkej, já ti tu díru zašiju, nechte nás tady chvíli, to nic není.

Pokračovalo to? Objevil se ještě někdo známý?

Pak tam byla Jiřina Bohdalová v obrovské paruce. Najednou jsem se ocítl ve vile Jirky Kodeta. Seděla tam stará paní Steimarová, Soňa Kodetová, Jirka v koženém křesle kouřil doutník. Jirko, říkám mu, je mi hrozně blbě. On na to: To nevadí, sedni si, vezmi si hadr a utři si to, kape to z tebe na koberec. A tak jsme tam seděli, kouřili doutníky a ze mě crčela krev.

Skoro se bojím zeptat, jak sny pokračovaly dál...

Do toho se objevil kolega a kamarád z Jezerky Martin Sitta. Někoho zastřelil

na hranicích a hned dostal osm let. Znovu jsem se skokem ocitl v sanatoriu, které ovšem patřilo Kodetům. Měl jsem všude hadičky a Jirka Kodet mi říkal: Jak to, človče, vypadáš? Co kdyby tě takhle někdo viděl? A ty hadičky mi vytrhnul. Byla tam i Bára Kodetová. Hádala se s lékařem, ten říkal něco ve smyslu, to po mně nemůžete chtít. A pak mi Bára přiložila ke krku špičatý ostrý nůž. Tak si říkám, že to bylo zřejmě tehdy, když mi dělali tracheotomii.

Myslíte si, že se v těch snech odráželo, co se s vámi dělo, když jste byl v umělém spánku?

Já myslím, že ano.

Vyprávěl jste to pak lékařům?

Samozřejmě. Zajímalo je, co se děje v mozku člověka, který je v umělém spánku po tak náročné operaci. Chci se jich ještě podrobně vyptat, čím v něm vlastně člověka udržují, určitě to bude něco zajímavého. Já dosud žádnou podobnou zkušenost neměl. Kdyby dávno jsem v Amsterdamu vykouřil jedno

cigárko marjáanky, zasmál jsem se jako cvok a od té doby nic. Za komunismu se bolest po operaci tlumila morfiem. Zkrátka nový zážitek.

Příjemný, nebo děsivý?

Jak kdy. Objevily se tam i moc hezké holky, které mi vždycky stříkly něco před obličej, a přede mnou se rozprostřel ten nejtemnější odstín černé barvy. A proti mně jely barevné laserové paprsky. Byl jsem jako na tripu v dobách Beatles. Holka s kaleidoskopickým očima... Lucy In The Sky With Diamonds. Tak si myslím, že ta černá barva byly momenty, kdy jsem se reálně dotýkal smrti.

JSOU VĚCI MEZI NEBEM A ZEMÍ

Vysvětlujete si nějak, proč se ve snech objevili právě ti určití lidé? Proč právě Kodetovi?

Měl jsem Jirku moc rád a vážil si ho. A Bára Na Jezerce skvěle hrála ve Válce Roseových. Když jsem se probral, ptal jsem se Milušky: Co psali o těch Kodetových? Ona se zarazila, koukala na mě. Pak řekla, no, Bára volala, že ti drží palce a že táta Jirka by ti řekl, koukej hejbnout zadkem a vylézt z postele, na to jsi ještě mladej, aby ses takhle válel.

Což jste ale nemohl vědět, protože jste byl v umělém spánku....

(Miluše Šplechtová: Když jsem za ním chodila, pořád jsem mu něco vyprávěla. Pořád jsem mluvila o lidech, kteří ho pozdravovali, o divadle, o všem, co se dělo. Dcery mu zpívaly písničky Beatles, které má rád. Věřily jsme, že vnímá.) Já už pak vlastně nevěděl, jestli jsem vzhůru, jestli žiju a jestli Miluška na mě mluví, nebo jestli je realita to, co se mi zdálo. Miluška říkala: Moc tě pozdravuje Martin Sitta. Já vykulil oči: Jak to, vždyť je přece v kriminále.

Věříte, že může existovat něco, čemu se říká věci mezi nebem a zemí?

Po téhle zkušenosti věřím, že ano. Pak jsem Míle napsal: Prosím, řekni mi, co je fantazie a co realita. (Miluše Šplechtová: A já nechápal, na co se mě ptá.)

Říkáte, že napsal. Vy jste nemohl mluvit?

Když jsem se probral, byl jsem jako mimino. V červnu se nám narodil v Austrálii vnuk, tak jsem Milušce říkal, vidíš jedno mimino máš tam a druhé tady. Musela mi odezírat z úst. Což se nedařilo, protože jsem špatně artikuloval. V nemocnici měli takové tabule s písmeny, na které jsem měl ukazovat a tvořit slova, která chci říct. Jenže já se ze začátku netrefil ani na ta písmena. Vůbec jsem neovládal pohyby. Když mi řekli, ať si sáhnu na nos, sáhl jsem si na nohu.

Jak dlouho ta bezmoc trvala?

Lékaři říkali, že tak rychlou rehabilitaci nezažili. Moc mi pomáhalo, jak ke mně lékaři a sestřičky i ostatní personál přistupovali. Na ARO je vynikající primář, který vždycky přesně a na rovinu řekl, že to bude tak a tak. Byl tak důvěryhodný, že jsem se netrápil myšlenkami, že by to třeba nemuselo dobře dopadnout.

Tušil jste vůbec, jak je to vážné?

Až mnohem později jsem se dozvěděl, jak ze mě byli zoufalí. Často slyším o našem zdravotnictví různé věci, ale uvědomil jsem si, jak těžkou práci lékaři a sestry mají. Navíc ty přístroje, které mě držely při životě, jsou za hranicí životnosti. Doktoři říkali, že když se pokazí, součástky se na ně už nevyrábějí, protože jsou tak staré. Nedají se opravit, ale na nové nemají. Tak si říkám, kam vlastně mizí všechny ty peníze, kterými politici disponují, když nejsou ani na takové věci, jako jsou přístroje, které vás udrží při životě.

Nezapomínejte, že se nechcete rozčilovat...

Občas se mi to nedaří. Zkrátka jsem chtěl říct, že je obdivuhodné, jak skvělou práci za těchto podmínek lékaři a celý personál dělají. Jak skvěle se ke mně chovali. Ne proto, že jsem Hrušínský, ale proto, že jsem byl kus na odepsání a oni měli radost, že mě vrátili do života. Za to bych chtěl všem z Thomayerovy nemocnice ze srdce poděkovat.

A DO TOHO MĚL HONZA TRÍSKA AUTONEHODU

Co vám pak lékaři k tomu všemu řekli?

Zjednodušeně řečeno jsem slyšel: Tedy vy jste nám dal zabrat. (Miluše Šplechtová: Říkali, že udělali všechno, co udělat mohli, ale jako by se jeho tělo bránilo. Došlo mi, že už byl strašně moc unavený. Třináct let táhne divadlo, poslední sezona byla mimořádně těžká a možná už prostě ztratil sílu.)

Souhlasíte?

Ano, byl jsem přetažený. Seběhlo se víc nepříjemností. Měli jsme například připravenou hru Shylock. Jan Triska v hlavní roli. Měl přiletět z Ameriky, už se mělo začít zkoušet. Měl jsem pro něj letenky, běžela inzerce, reklama, rezervovaný hotel a tak dál. Premiéra naplánovaná na květen, do konce června jedenáct představení u nás Na Jezerce a asi patnáct zájezdů. Ty už byly vyprodané. Bylo do toho investováno asi pět set tisíc. A Honza Triska měl v Americe autonehodu. Z toho šoku celou hru, kterou už uměl, zapomněl. Volal, že se necítí, aby to zkusil znovu. Moc se omlouval.

Co to znamenalo pro vás?

Půlroční příprava a půl milionu pryč. Vracení peněz v oblastních divadlech

a podobně. Průšvih. Honza mi telefonoval, že to vzdává, zrovna když jsem jel točit do Brna. Měl jsem tam malou roli, ale byl jsem tak zoufalý, že jsem ten jednoduchý text téměř nebyl schopný říct. Nedokázal jsem se soustředit. To se mi stalo poprvé v životě a tímto se režiséru Jirkovi Strachovi omlouvám.

Poznal to?

To víte, že jo. Bylo mi to trapné, ale byl jsem tím malérem jako ochrnutý.

Jak to se hrou bez Jana Třísky dopadlo?

Naštěstí nehodu přežil a už je v pořádku. Po dvou měsících jsem oslovil Milana Kňazka. Řekl, že je to výzva a že to pro něj bude ctí. Jezerku zná, už u nás hrál, téma hry se mu líbí. Takže Shylock bude a jsem moc rád. Je to velká hra namířená proti antisemitismu a přehnané politické korektnosti, což, myslím, dnes svět hodně sužuje. Speciálně Evropskou unií, kde je tak dbáno na korektnost, až to zabíjí tu krásnou myšlenku spojení států a národů.

Mluví se i o tom, že jste měl drsnou hádku s Bárou Hrzánovou a ta přispěla k vašemu kolapsu. Je to pravda?

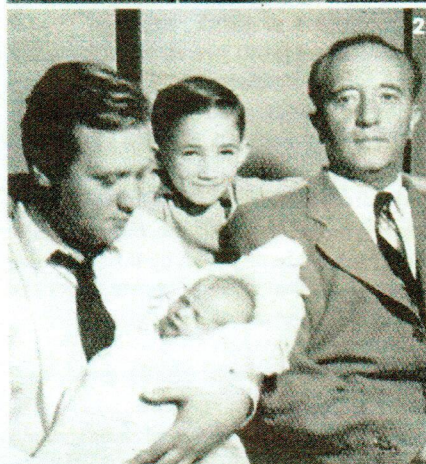
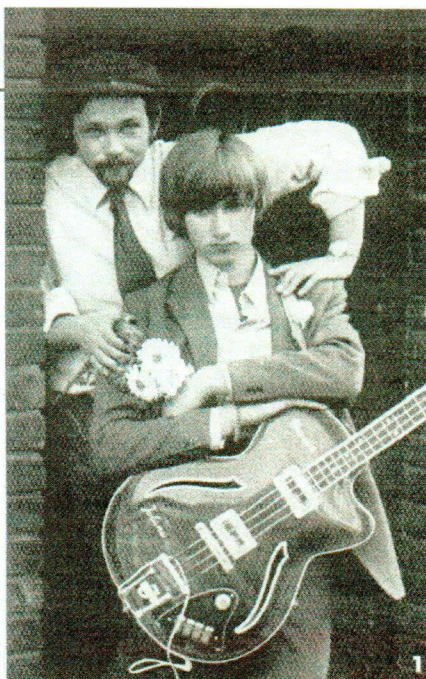
Aha, bulvár, že? Pravda je trochu jiná. Hrajeme už tři roky úspěšné představení Darda, které jsme s Miluškou vymysleli speciálně pro Báru. A právě při Dardě jsme si často nadšeně povídali o románů Evžena Bočka Poslední aristokratka. Jednoho dne jsem hercům řekl, že jsem koupil práva na dramatinizaci. Jenže když jsme připravovali repertoár na další měsíce, tajemnice divadla mě upozornila, že Bára nám dává málo termínů na hraní.

Co to znamená?

Například Darda se hrála za půl roku sedmkrát, ale mohla se hrát dvacetkrát. Jenže Bára je jediná herečka, co znám, která, když má někde představení, chce další den volno. To nedělá ani paní Bohdalová, ani paní Kubánková, které je jednadředesát. Tak jsem Báře řekl, že je to problém. Že bych byl velmi rád, kdyby kuchařku hrála, ale že k ní potřebuju alternaci. A jí se to bohužel dotklo.

A byla hádka?

Ne. Nikdy jsme neměli s Bárou hádku, která by mi přivodila kolaps. Vlastně jen došlo k nedorozumění, které mě mrzí. Já to míním dobře, že bude mít víc času a neohroží provoz divadla. Alternace jsou běžné, můj táta alternoval mnohokrát. Bára to pochopila jinak. Ale nic se nemění na tom, že dál hraje Na Jezerce, jen ne v Poslední aristokratce. Škoda.

1 BRATŘI. Rok 1970, Rudolfovi je čtyřicet, Janovi patnáct.

2 JAN SE NARODIL. Radost z toho mají tři Rudolfové: otec, bratr a děda.

3 DVANÁCTILETÝ. V Plané nad Lužnicí v roce 1967.

S BRATREM NA JEVIŠTI?

Abyste si před čtrnácti lety mohli pořídit vlastní divadlo, prodali jste dům. Jak to s odstupem času hodnotíte?

Bez vstupní investice by nešlo otevřít divadlo. Bylo to těžké rozhodování a Miluška to tehdy obřečela. Naše rodina měla v Plané nad Lužnicí obrovský pozemek a na něm chatu, kterou postavili rodiče. Pozemek rozdělili na tři díly. Jeden byl jejich, další bráchův a na tom třetím jsme si my postavili krásný dům. Dal se obývat celoročně, měli jsme to tam moc rádi. Pak maminka zemřela, brácha přišel s tím, že by se rád stěhoval za Prahu, že potřebuje prodat polovinu domu v Praze. Neměli jsme na to, abychom ho vyplatili, do toho jsme plánovali rozjezd divadla. Nešlo to udělat jinak než dům v Plané prodat.

No ale jaké to bylo rozhodnutí, když jste si coby principál divadla způsobil hodně starostí? Mohl jste si v klidu hrát, odpočívat v Plané, nestresovat se...

Já to v devadesátých letech bral tak, že doba českého chalupaření skončila. Konečně můžeme svobodně cestovat a poznávat svět, říkal jsem si. I to byl důvod k prodeji domu. Teď to беру jako nejlepší investici svého života.

Opravdu?

Ano, z těch peněz jsme udělali první tři inscenace a dvě z nich, Sama a Žertík, hraje dodnes. Nemám rád nařikání. Tady je zvykem, že i lidé, kteří se mají velmi dobře, si stěžují. Já jsem rád, že můžu žít svobodně. Sice s velkou odpovědností, ale zároveň s nezávislostí. Jsme jedno z mála velkých divadel, která ve srovnání s ostatními nejsou dotovaná. Pracuje u nás sto třicet lidí, řadíme se mezi nejnavštěvovanější v Praze, ale ve srovnání s konkurencí nedostáváme téměř nic. Nejsem typ, který by chodil za členy grantových komisí a zval je na večeri. Přitom jsme za celou existenci divadla neměli dluh. To považuju za velký úspěch.

Neuvažoval jste o tom, že Na Jezerce nabídnete roli vašemu bratru Rudolfovi?

Já mu ji nabídl.

Z jak to dopadlo?

Byla to role v povídce, kterou pro nás napsal Petr Jarchovský. Rudolf odmítl. Točil Ulici a byl v ní velmi zapřažený. K tomu dělal pořad o rybách, který sám připravoval. Byl opravdu ve velkém presu, chápal jsem ho. Ale už dlouho toužím po tom, aby u nás nějakou hru udělal pan Menzel a my v ní s Rudolfem hráli spolu. Tak nad tím teď přemýšlím.

Takže doba, kdy jste se nestýkali kvůli neshodám při rozdělování rodinného majetku, je pryč?

Náš vztah už je dlouho dobrý. Ale nevidáme se často. Když se sejdem, je to obvykle jen rychlý hovor, u kterého je víc lidí. Teď, po delší době, jsme si povídali sami. Asi hodinu a půl, když byl brácha za mnou v nemocnici. To už se nám dlouho nepovedlo.

O čem jste mluvili?

Vyprávěli jsme si, kdo z nás je na tom zdravotně hůř. Brácha mi ukazoval, kde mu chybí zuby, já mu předváděl jizvy. Tak jsme se navzájem přebíjeli a bylo to moc fajn.

Celkově se vaše rodina schází?

Naše děti se stýkají běžně. Součástí našeho majetkového vyrovnávání byly pozemky v Plané i chata po rodičích a brácha to tam teď dává dohromady. Děti tam jezdí, letos mají domluvenou grilovačku. Dcera Kristýna říká, že to tam je moc hezké. Natáčeji jsme pořad o tátovi, Tajemství Rudolfa Hrušínského, a Kristýna tím pořadem provázela. Točili i v Plané, a když tam otevírala branku, říkala, že vrže stejně, jak si pamatuje z dětství.

A vy tam nejedete? Neláká vás se tam podívat?

Já dlouho neměl odvahu, mám k tomu místu srdeční vztah. Byl to můj druhý domov, táta s mámou jsou tam všudypřítomní. Vidím tátu, jak sedí na břehu, nad ním maminka se scénářem. Ne, Rudolfe, takhle to tam není, je tam napsáno: Tento způsob léta zdá se mi poněkud nešťastným...

Myslím, že kdybyste hrál Na Jezerce s bratrem, měl byste vyprodáno, protože by se všichni chtěli přesvědčit, zda jste se opravdu udobřili...

Ale já to neberu jako kalkul. Jen se mi zdá, že by to tak bylo správné. Mám v divadle všude pověšené fotky táty v jeho různých rolích. U vchodu mám jeho velký portrét. Tak si říkám, že by rodiče byli rádi, kdybychom s Rudolfem v tom divadle hráli spolu. Teď po návratu do života tak nějak víc věřím, že kdesi nahoře existuje prostor, odkud je vidět, jak se chováme a jestli neděláme ostudu těm, kteří tu byli před námi. Tak i proto si myslím, že by to bylo dobré.

scarlett.wilkova@mfdnes.cz

ZBLÍZKA

Pod fialovým ibiškem

J sme na chalupě v jižních Čechách, je horký večer. On vypráví, jeho žena, herečka Miluše Šplechtová, obírá na zahradě odkvetlé květy ibišku. Občas, když se přijde podívat, zda máme dost vody, čaje, kafe a koláčů, vstoupí do hovoru. A i když se směje, je jí v očích vidět únava. Pro ni to totiž bylo nejhorší. Čekání, když jí lékaři říkali: Operace trvá, zavolejte za hodinu. A bylo z toho sedm hodin. Ta nejhorší nemocniční věta: Nemáme dobré zprávy. Večery, kdy si sama doma nahlas říká: To bude dobrý. Tak se teď na té rozkvetlé zahradě sice smějeme, ale víme, že dobrý to opravdu nebylo.

XANTYPA

Mountfield
Generální partner

ABELSON Agency
Grafika: Barbora Hrušínská